

МЕТА І ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЮ З ФІЗИКИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Колечинцева Т.С.

канд.пед.наук, доцент

Херсонська державна морська академія, м.Херсон

Контроль є невід'ємним компонентом навчального процесу, який впливає не тільки на його результат, але й на хід навчання, розвитку й виховання, оскільки забезпечує одержання інформації про ступінь ефективності виконання як окремих навчальних дій так і всієї навчально-пізнавальної діяльності. На основі аналізу цієї інформації викладач виробляє стратегії удосконалення навчально-виховного процесу, відповідно з якими кожен здобувач вищої освіти зможе досягти найкращих результатів.

У межах діагностико-навчального підходу контроль розглядається як сукупність дій, що дозволяють виявляти якісно-кількісні характеристики процесу і результатів навчання, оцінювати і сприяти освоєнню здобувачами вищої освіти матеріалу програми, установлювати прямий і зворотний зв'язок між викладачем і студентом. Контроль включає не тільки процес виміру рівня засвоєння знань, деяких сторін розвитку й вихованості, але й обробку та аналіз отриманої інформації, узагальнення й висновки про коригування процесу навчання, про просування здобувачів вищої освіти на наступні етапи навчання, висновки про ефективність роботи викладачів. Контроль важливий компонент навчальної діяльності, який здійснюється спочатку педагогом, а в подальшому переходить у самоконтроль.

Необхідною умовою ефективної реалізації системи контролю, що включає вхідний, поточний і підсумковий, на практиці є відповідність цілей здійснення кожного виду контролю, їх стратегічних і тактичних завдань цілям навчання фізики в цілому та цілям окремих видів і етапів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти з фізики, зокрема.

Для вхідного діагностичного контролю, який проводиться на початку вивчення конкретного фізичного матеріалу, тактичною ціллю є виявлення того, що студенти знають і вміють з даної теми, а стратегічною метою - вивчення їх життєвого досвіду з метою урахування його в подальшій пізнавальній діяльності та мотивації до навчання. Тактична мета поточного контролю на кожному етапі вивчення фізичного матеріалу полягає у виявленні помилок, констатації знання або незнання з метою своєчасного виправлення недоліків у знаннях і вміннях, управління навчанням. Стратегічна ж мета застосування цього виду контролю пов'язана з якісним засвоєнням всієї теми, навчанням здобувачів вищої освіти самостійному поетапному виконанню будь-яких видів діяльності, органічним включенням студентів у систему вирішення загальних задач навчально-виховного процесу в цілому (формування мотивації навчання, умінь самоконтролю, а також актуалізація і розвиток операційних структур мислення). Підсумковий контроль має на меті виявлення результатів навчальних досягнень

здобувачів вищої освіти. Однією з цілей, що також висуваються при цьому, залишається корекція набутого досвіду здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

Узагальнення цілей, що можуть плануватися під час проведення контролю й оцінювання знань і умінь студентів з фізики, дало підстави для висновку, що їх можна упорядкувати і представити у вигляді наступної ієрархії: своєчасне виявлення недоліків у знаннях та їх ліквідація; встановлення й усунення причин появи помилок; закріплення і систематизація раніше отриманих знань; поглиблення розуміння досліджуваних положень і способів дій; виявлення обсягу і рівня отриманих знань, умінь; визначення тривалості їхнього закріплення в пам'яті (міцності); виявлення ступеня готовності здобувача вищої освіти для переходу до вивчення наступної теми (розділу, модуля); розвиток пізнавального інтересу і позитивного відношення до предмета; надання здобувачам вищої освіти можливості з'ясування недоліків у своїй роботі і внесення коректив до її здійснення; закріплення здатності до самоконтролю і самооцінки в навчальній діяльності. При вивченні фізики зазначені цілі контролю набувають предметної спрямованості і характерних ознак як для кожного окремого виду діяльності (вивчення теоретичного матеріалу, розв'язування задач та виконання експериментальних завдань) так і для навчально-пізнавальної діяльності в цілому.

Враховуючи те, що будь-яка навчальна мета може бути досягнута за допомогою вирішення окремих, більш конкретних завдань, відокремимо завдання контролю: перевірка ходу і результатів навчання; формування знань, умінь; розвиток мотиваційної сфери; виховання відповідальності, дисциплінованості, самокритичності, волі; виявлення динаміки знань, умінь); прогнозування успішності; формування навичок самоконтроля, взаємоконтролю, а також оцінки і самооцінки навчальної діяльності. Зазначені цілі й завдання контролю взаємопов'язані і узгоджуються з загальними цілями й завданнями навчання фізики у вищу.

Усі вищезгадані завдання, на нашу думку, варто віднести до розряду стратегічних. Результат їх розв'язання пов'язаний з повноцінною реалізацією тактичних завдань, які проектуються для конкретних ситуацій на матеріалі конкретних тем курсу фізики.

Список літератури

1. Войтко В.І. Психологічний словник. К.: Вища школа, 1987. 192 с.
2. Осадчук Л.А. Методика преподавания физики. Киев-Одесса: Вища школа, 1984. 352 с.
3. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібник. К. : А.С.К., 2005. 192 с.